

Inleiding op Colins topologische benadering van het point-of-view

Met het vertalen van de artikelen van Jacques Aumont (*Versus* 1/1987), Marc Vernet (*Versus* 3/1987), Elena Dagrada (*Versus* 3/1988) en van Michel Colin in dit nummer, heb ik gepoogd voor de lezers van *Versus* een 'dossier' over het point-of-view samen te stellen. Een dossier waarvan de literatuurlijst steeds uitgebreider wordt: zo zijn op het moment waarop deze tekst geschreven wordt (juli 1988) al weer twee publicaties verschenen die eveneens de moeite waard zijn. Bij uitgeverij Klincksieck verscheen onder leiding van André Gaudreault het collectieve werk *Ce que je vois de mon ciné*, dat de blik (en dus de point-of-view-problematiek) in de beginperiode van de film behandelt. Het Canadese tijdschrift *Protée*, uitgegeven door de universiteit van Quebec, publiceerde onlangs het zeer interessante 'Le point de vue fait signe', (jrg. 16, 1988 nr. 1/2).

Dit artikel van de Franse onderzoeker Michel Colin (van wie *Versus* eerder 'De Grote Syntagmatiek herzien' publiceerde (*Versus* 3/1988), is geen gemakkelijk artikel, daarom enige inleidende gedachten van de vertaler.

Voor wie 'De Grote Syntagmatiek herzien' gelezen heeft, zal het misschien geen groot geheim zijn dat de auteur veelvuldig beroep doet op 'externe' disciplines (cognitieve wetenschappen, logica, artificiële intelligentie, linguïstiek). Ook het onderhavige artikel wordt daardoor gekenmerkt. Dergelijke referenties zullen de goedwillende *Versus*-lezer en de filmstudent (of zelfs de filmwetenschapper!) in eerste instantie misschien beangstigen. Maar, zoals Roger Odin opmerkt in zijn 'Pedagogische Dromen' (*Versus* 1/1987), de 'film' blijft een (veelzijdig) kennisobject zonder eigen, wetenschappelijke discipline. Wat die 'discipline-import' betreft is Colin, in mijn ogen, een opvolger van Christian Metz, die eveneens de ontwikkelingen van contemporaine disciplines in de filmsemiologie heeft willen integreren. En hoeveel mensen zijn wel niet de linguïstiek, de psychoanalyse of de semiologie gaan bestuderen om Metz' boeken te begrijpen! Zelf heb ik dergelijke 'uitstapjes' altijd met veel plezier ondernomen.

Mocht er een verschil zijn tussen Metz en Colin, dan zou ik dat als volgt willen kenschetsen: daar waar Christian Metz altijd een grote terughoudendheid betoond heeft wat de 'wetenschappelijke' status van de filmtheorie betreft, poogt Colin juist wel wetenschappelijk te zijn. Een allesbehalve eenvoudige poging binnen de menswetenschappen, die vaak geen solide noch homogene theoretische basis hebben en hun theorieën opbouwen aan de hand van het object dat bestudeerd wordt. De 'inzet' van het werk van Michel Colin, zoals hij zelf vaak aangeeft in de conclusies van zijn artikelen, situeert zich dus eveneens op universitair niveau (of vooral op dat niveau) en binnen een bepaalde context (de opkomst van de cognitieve wetenschappen). Zijn aanpak betekent misschien ook een radicalere opdeling van het filmplezier en de filmkennis dan bij Metz het geval was (vgl. *De beeldsignifikant*), die deze twee facetten onderling probeerde te articuleren vanuit psychoanalytisch oogpunt. Metz beseftte echter ook dat een sterk libidineuze verhouding met het filmobject belemmerend kan werken.

Ik hoop dus dat de *Versus*-lezer dit artikel van Colin zal opnemen in het licht van wat ik zojuist uiteengezet heb. Het is – nogmaals – geen gemakkelijk artikel, maar het leek me niet slecht een andere aanpak te laten zien dan de narratologische, die ongetwijfeld de meest populaire is, maar die ook, zoals Marc Vernet in zijn artikel 'Over een kortzichtig oog' (*Versus* 3/1987) laat zien, waarschijnlijk de meest ondoorzichtige is.

Hoe het ook zij, de verschillende 'point-of-view'-artikelen zullen naar ik hoop de *Versus*-lezer in staat stellen een overzicht te krijgen van een centraal facet van de film(theorie).